
Entrevista a E.Joven sobre Roget

Autor:

Data de publicació: 02-03-2014

Astrònom. Doctor en Ciències Físiques, treballa des de 1991 com a enginyer sènior a l'Institut d'Astrofísica de les Canàries, a Tenerife. Autor de diversos articles i llibres va publicar la seva segona novel·la el 2007 "El Castillo de las Estrellas". La seva inquietud per saber més coses sobre el verdader inventor del telescopi l'ha portat a contribuir amb Nick Pelling investigant informació addicional en castellà ja que fora d'Espanya es desconeixia, fins ara, qui era el gironí Roget.

Astrònom. Doctor en Ciències Físiques, treballa des de 1991 com a enginyer sènior a l'Institut d'Astrofísica de les Canàries, a Tenerife. Autor de diversos articles i llibres va publicar la seva segona novel·la el 2007 "El Castillo de las Estrellas". La seva inquietud per saber més coses sobre el verdader inventor del telescopi l'ha portat a contribuir amb Nick Pelling investigant informació addicional en castellà ja que fora d'Espanya es desconeixia, fins ara, qui era el gironí Roget.

MÒNICA LABIAN GIRONA

Per què li interessa investigar el tema del telescopi?

Perquè és el que em dóna de menjar (riu). Fora de bromes, a la professió s'uneix la devoció. M'agrada molt la història i la divulgació i escriure sobre aquests temes. Treballar a l'IAC (Institut d'Astrofísica de les Canàries) m'ho fa més fàcil. Quins mètodes ha utilitzat per a aquesta investigació?

Cap especialment complicat. No coneixia la història fins que Nick Pelling me la va explicar. Hem intercanviat des de fa temps informació sobre història i ciència en el Renaixement, en especial relacionada amb un llibre antic per desxifrar i que es titula Manuscrit Voynich, que és l'eix de la meua segona novel·la, El Castillo de las Estrellas, publicada l'any passat. M'he dedicat a investigar en biblioteques, usant enciclopèdies i Internet. D'alguna forma em vaig convertir en la "connexió espanyola" de Pelling per a les seves indagacions, per les raons abans esmentades i perquè, casualment, el meu treball consisteix a fer telescopis. És l'entorn propici.

Què en pensa del fet que s'hagi atribuït invents a determinades persones i no s'esmenti l'origen (Roget) de l'invent?

Jo vaig ser el primer sorprès. De sempre havia llegit sobre la disputa entre holandesos per la paternitat del telescopi, però el que realment m'interessava era el que Galileu va ser capaç de descobrir amb ell després. No sabia que hi hagués un gironí en tot aquest embolic. Em va cridar molt l'atenció. Arran de la publicació del treball de Nick Pelling a History Today em va sorprendre encara més l'enorme ressò que va tenir a Espanya. Llavors van aparèixer diversos experts nacionals que, amb tota la raó, van argumentar que no hi havia res de nou en la publicació britànica. Per què no va transcendir abans la possible invenció de Joan Roget fora d'Espanya? Possiblement per un problema de falta de comunicació. Tot el que no es publica a l'estranger és gairebé sempre ignorat. L'endogàmia universitària no és gens bona.

Per què creu que no s'esmenta internacionalment Roget?

Potser per falta de credibilitat. Es coneix molt bé el treball documental sobre el telescopi de l'italià Girolamo Sirtori, publicat el 1618 i en el qual es parla dels Roget. Però no se li va donar validesa perquè els personatges històrics que conté no estaven contrastats. Això va tardar a fer-se, i no va ser fins el 1958 que José M. Simon de Guilleuma es va encarregar de rebuscar en arxius, parròquies i testamentaries. Però el seu treball no va sortir de l'àmbit espanyol. És absolutament desconegut fora d'Espanya. Fins ara, gràcies a Pelling.

Com és que li va interessar investigar sobre Roget?

M'encanten aquestes històries. Quan Simón de Guilleuma va començar a investigar ho va fer perquè, com ell, era òptic a més d'oftalmòleg, col·leccionista d'instruments antics i historiador. A més, català. Tanta proximitat en l'àmbit geogràfic i en el professional el va empènyer irremeiablement a bussejar en els arxius. A mi m'ha passat alguna cosa semblant. Escric, divulgo ciència en la mesura de les meves possibilitats i construeixo telescopis. Com no em podria entusiasmar?

Com és el seu dia a dia com a astrofísic?

Sóc doctor en Físiques i treball com a enginyer a l'IAC. El meu dia a dia és una baralla, moltes vegades ingrata, amb l'electrònica que controla els telescopis dels observatoris canaris.

Quines són les fonts que ha consultat en la seva tasca de recerca?

La major part del camí ha estat obert per Nick Pelling. Després, jo vaig contribuir en el que vaig poder amb informació addicional en castellà que ell no podia obtenir. Internet no només ens facilita Google, també hi ha una formidable xarxa d'informació entre els centres d'investigació espanyols i les universitats. Gairebé a l'instant es pot obtenir una referència buscada.

Ha aconseguit alguna prova física que demostrï que Roget va ser l'inventor del telescopi?

No. No podem afirmar categòricament que Joan Roget inventés el telescopi. Podem atrevir-nos a proposar-lo com un dels candidats a constructor del primer telescopi. O dels primers a fer-ho. No es conserva, almenys que jo sàpiga, cap dels tres instruments o "ulleres de llarga vista" que se li atribueixen. Tampoc esquemes. L'únic dibuix conegut sobre la seva fabricació el va establir Sirtori el 1618, suposadament basat en el que Joan Roget li va explicar en el seu viatge per Girona.

Creu que possiblement hi ha més invents respecte als quals s'ha fet referència a un inventor o creador que possiblement no és el verdader?

Segurament n'hi ha, encara que jo no sabria dir ara quin. Però quedem-nos amb allò important, que no és tant qui va ser el primer a combinar els lents de la forma adequada -podria haver estat Roget- sinó qui va ser capaç de fer ciència amb elles, de canviar la visió del món. En tota aquesta història el personatge important es diu Galileu.

Què pensa de la teoria de Pelling? Creu que no s'equivoca del tot?

És un excel·lent treball d'investigació, potser excessivament simplificat pels mitjans, que han acabat per desvirtuar el fons real. La major part del que Nick Pelling explica està en els llibres d'història i a les revistes científiques, moltes d'elles espanyoles. Al final de tot, en el treball queda un pòsit d'especulació, de com va poder arribar aquest telescopi que Joan Roget hauria construït fins a la Fira de Frankfurt. A partir d'aquí la història és molt coneguda. En pocs mesos Galileu ho havia copiat i millorat fins a extrems insospitats per a l'època.

Què destacaria de la seva teoria?

És un excel·lent i minuciós treball d'investigació. Amb el valor afegit d'haver consultat fonts fora dels circuits habituals, en aquest cas publicacions espanyoles. Que nosaltres mateixos, des de dins, haviem estat incapaços de donar a conèixer.